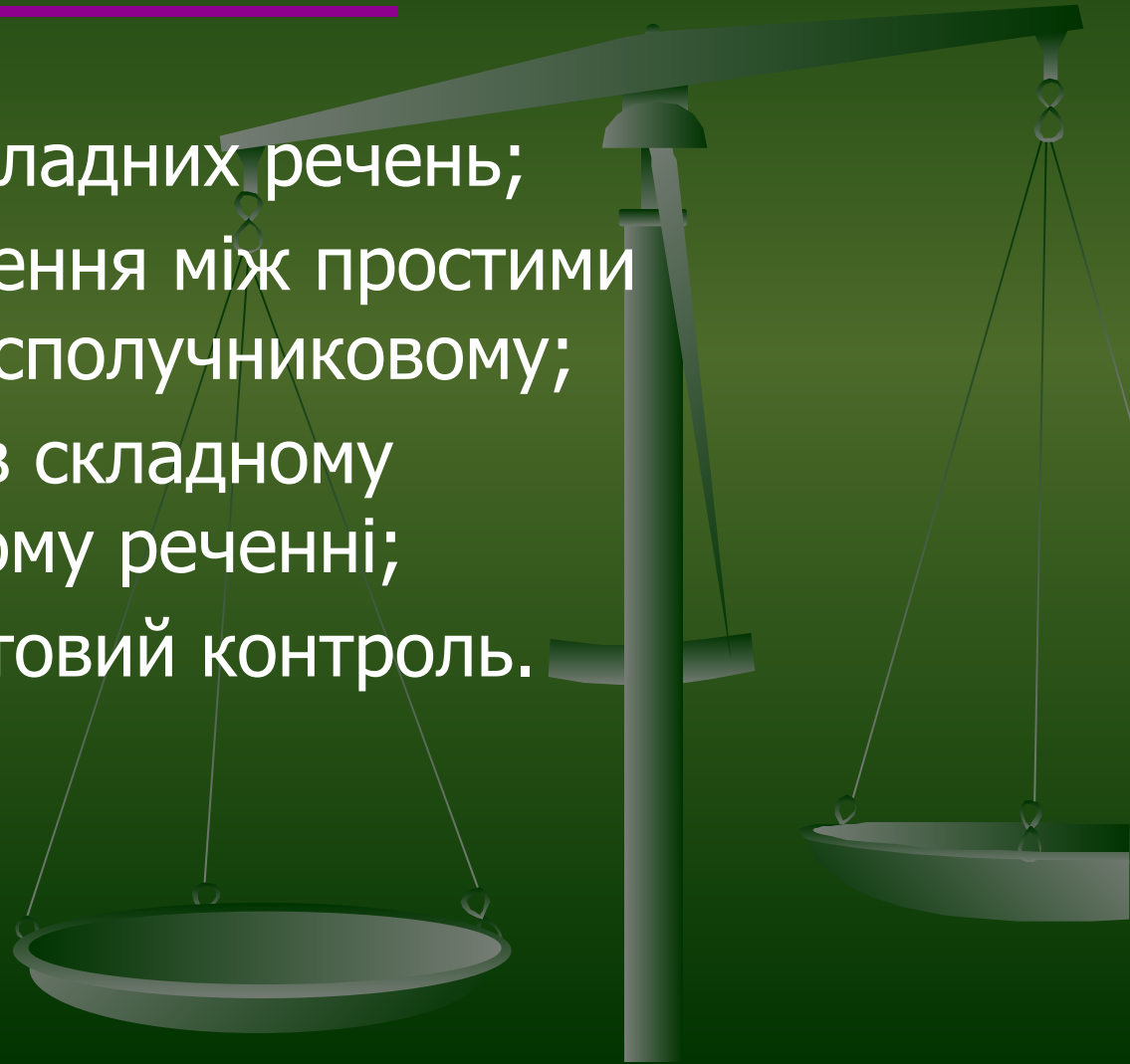

Безсполучникове складне речення

- Основні групи складних речень;
- Сміслові відношення між простими реченнями у безсполучниковому;
- Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні;
- Підсумковий тестовий контроль.

Основні групи складних речень

Складні речення

Сполучникові.
Засоби зв'язку:
1) Сполучники або
сполучні слова;
2) інтонація

Безсполучникові.
Засіб зв'язку:
інтонація

Складносурядні

Складнопідрядні

Смислові відношення між простими реченнями у безсполучниковому

Безсполучникове

З однорідними частинами (співвідносне з складносурядним)

Говори мало, слухай багато, думай ще більше.

З неоднорідними частинами (співвідносне з складнопідрядним)

Не забувай: добре ім'я цінніше за найбільше багатство.

Зобов'язавсь словом — закріпи ділом.

Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні

КОМА

[], [] – між відносно рівноправними
частинами;

КРАПКА З КОМОЮ

[]; [] – частини значно поширені, мають
розділові знаки або далекі за змістом;

ТИРЕ

[] – [] – протиставлення, зіставлення;

[час, умова] – []

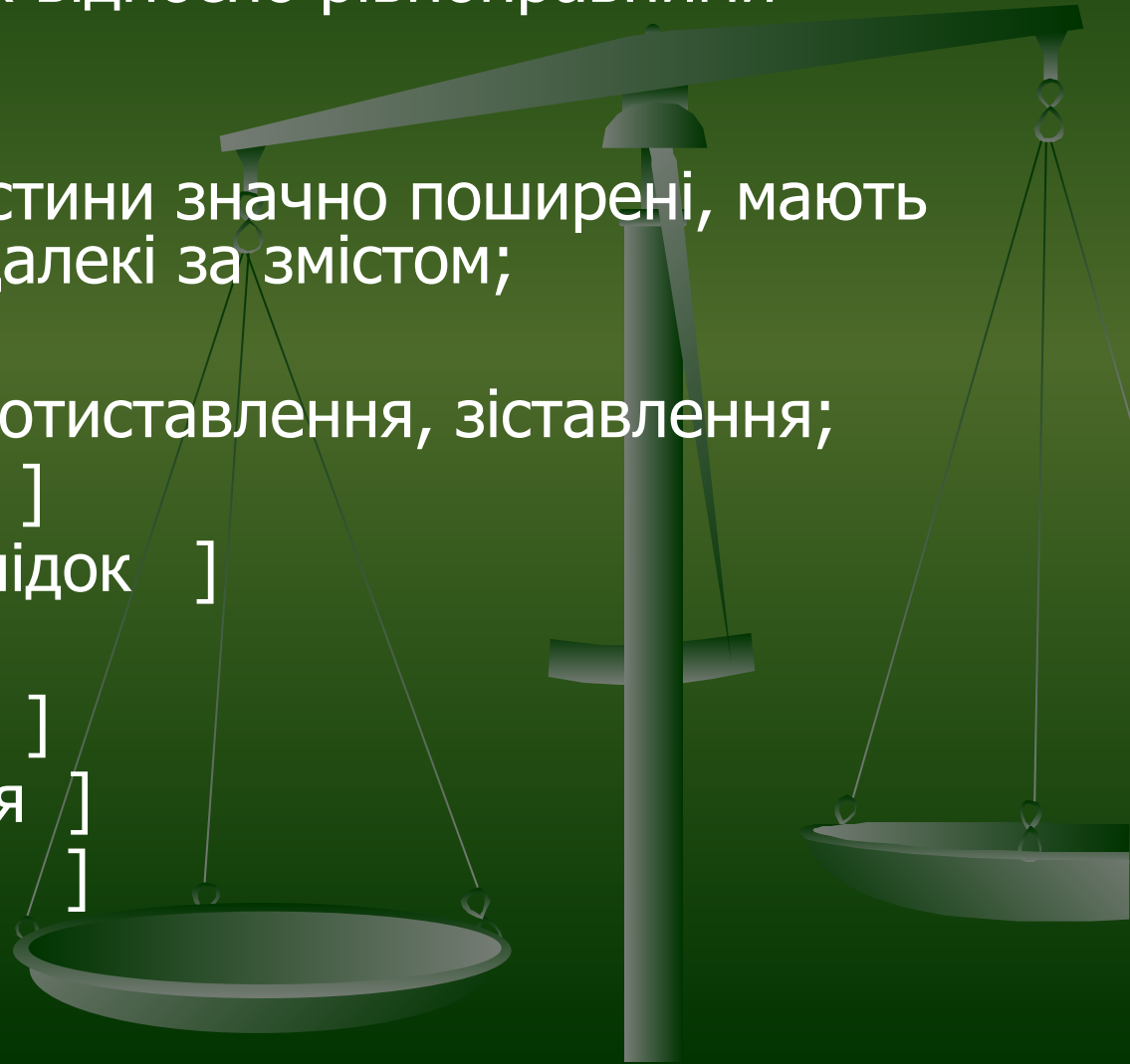
[причина] – [наслідок]

ДВОКРАПКА

[] : [пояснення]

[] : [доповнення]

[] : [причина]

Підсумковий тестовий контроль

1. У якому з правил щодо пунктуації
безсполучникових складних речень допущена
помилка?

- А) Якщо частини безсполучникових складних речень виражають одночасність, сумісність дії або їх послідовність і тісно пов'язані між собою за змістом, то між ними ставиться кома;
- Б) Якщо зміст частин безсполучникових складних речень порівнюється чи протиставляється, то між ними ставиться двокрапка;
- В) Якщо в першій частині безсполучникових складних речень вказується час дії, про яку говориться в другій, то між ними ставиться тире.

2. Знайти правильну структурно - семантичну схему речення:

Історію цивілізації можна передати шістьма
словами: чим більше знаєш, тим більше
можеш.

- А) [], []. Одночасність
- Б) []: [пояснення].
- В) [умова] – [].
- Г) []: [причина].
- Д) [] – []. Протиставлення

3. Знайти речення, у якому вживається двокрапка між частинами безсполучникових складних речень

- А) Мало життя прожити треба життя зрозуміти.
- Б) Без серця жити краще вже згоріти.
- В) Я давно істину увірував глибоко найвища
мудрість в простоті високій.
- Г) На світі все минеться правда зостанеться.

4. Знайти серед речень “зайві” (не безсполучникові)

- А) Зашелести до мене барвінково, зорею надвечірньою зійди, у світ широкий проведи, моє пісенне материнське слово.
- Б) Не зітхай, а працєю і одне пам'ятай: тільки праця одна захистить рідний край!
- В) Усе міняє час: ідеї, символи, емблеми і паролі.
- Г) Впадеш – не засмутишь, згубивсь – шукай-но слід і серця не в'яли од випадлових бід.

5. Знайти складне безсполучникове речення , в якому треба поставити двокрапку (друга частина доповнює зміст попередньої)

- А) Наше життя не потребує прикрашування воно саме прекрасне і величне.
- Б) Я готовий кричати щосили надриваючи голос свій не потрібні людині крила серце й розум потрібні їй.
- В) Діла добрих оновлюються діла злих гинуть.

**6. Знайти складне безсполучникове речення ,
в якому між частина потрібно поставити тире
(у другій частині – наслідок того, про що
говориться в першій)**

- А) Залунала симфонічна музика розкрився смисл буття людини.
- Б) Не можна людині самотньо жити забула б пісню і поклик мети.
- В) Раніше встанеш більше зробиш.

7. Установіть відповідність між безсполучниковим складним реченням та умовами постановки в них тире:

1. При порівнянні першої і другої частини.	А) Защебетав соловейко — пішла луна гаєм.
2. Друга частина виражає наслідок.	Б) Погасив світло знов — ось тобі і ніч.
3. В першій частині виражається умова.	В) Була б охота — знайдеться робота.
4. Передається швидка зміна дій, явищ.	Г) Доріг немало — я люблю одну.

Творчий диктант. Доповни так, щоб утворилися
безсполучникові складні речення (при цьому
враховувати типи смислового зв'язку між
частинами, поданими в дужках)

Кожна професія є необхідною і корисною...
(причина).

В житті одне ви пам'ятайте... (пояснення).

Працюватимеш багато... (умова).

Людина створила багато професій...
(протиставлення).

Отже, найбільшою цінністю в людському житті є
корисна справа... (причина).

Вправа з ключем.

Випишіть речення в такій послідовності: спочатку безсполучникові складні речення, в яких потрібно поставити кому, потім ті – в яких поставити двокрапку, а потім ті – в яких тире

- 1) Затям доброзичливість вартісніша за всі скарби.
- 2) Зробив добро ти чоловіку приємно буде вам обом.
- 3) Вечірня хмара розтанула в небі упала зоря на крутий небосхил.
- 4) Не зітхай а працєю і одне пам'ятай тільки праця одна захистить рідний край наш.
- 5) Хочеш їсти калачі не сиди на печі.
- 6) Не потрібні людині крила серце й розум потрібні їй.

Ключ: підкресливши останню букву кожного речення, прочитаєте два слова, яких не вистачає в епіграфі уроку.

Професії

Юрист

Програміст

Архітектор

Лікар

Спортсмени

Спорт

Диригент

Мистецькі професії

Хореографія

Гончар

Художник

Військовослужбовець

СВІТ

Візажист

Скрипковый мастер

Дизайнери моди

Вчитель

Визначити рядок, у якому всі слова ілюструють одне правило

- А) акумуляція, вілла, колектив;
- Б) панно, інтелектуал, імматеріальний;
- В) ірраціоналізм, іммобілізація, інновація;
- Г) тонна, іррадіація, пенні;

Знайти рядок, у якому є слова з помилками

- А) вексель, вільний, Мін'юст;
- Б) дистриб'ютор, б'юджет, б'юро;
- В) картель, досьє, альбом;
- Г) альтернат, інтерв'ю, мільярд;

Знайти синоніми до поданих слів

ДИРЕКТИВА:

- А) заклик, прокламація, апеляція, звернення;
- Б) заява, маніфест, декларація, повідомлення;
- В) довідка, посвідка, посвідчення, свідоцтво;
- Г) настанова, циркуляр, інструкція, припис;

ДОГОВІР:

- А) угода, контракт, домовленість, пакт;
- Б) вимога, наполягання, наказ, запит;
- В) дикрет, указ, норма, закон;
- Г) промова, рапорт, звіт, реферат.

Знайти українські відповідники запозичень

БРЕНД:

А) знак; Б) гандж; В) заява;

БАРТЕР:

А) облік; Б) обмін; В) постачання;

МЕНЕДЖЕР:

А) управлінець; Б) посередник; В) одержувач;

ІМІДЖ:

А) характер; Б) образ; В) підстава;

Визначити антоніми поданих слів

ПРОДАЖ:

А) купівля; Б) перевірка; В) нагляд;

ПОЗИЧАТИ:

А) постачати; Б) повчати; В) віддавати;

ЗБИТКИ:

А) прибутки; Б) активи; В) податки;

Якого економічного поняття стосується визначення?

Форма існування грошей
у вигляді банкнот і
купюр.

- А) вклад;
- Б) готівка;
- В) валюта;
- Г) ціна;

**Вибрати рядок, де записані лише рід занять,
назви професій і посад людей**

- А) ріелтер, менеджер, дилер, аудитор;
- Б) таймінг, патент, селенг, тендер;
- В) маркетинголог, постачальник, ризик, стелаж;
- Г) арбітраж, реверс, закупівельник, маклер;

Вибрати нормативний варіант терміносполуки

- А) економічний зріст;
- Б) економічне зростання;
- В) економічний ріст;

- А) покупка і продаж;
- Б) купівля і продажа;
- В) купівля й продаж;

